

En ny valgordning for et levedyktig demokrati

Norge har en rik demokratisk flora med mange partier og en god tradisjon for brede kompromiss- og samarbeidsløsninger, både lokalt og nasjonalt. De siste årene har også partier som tidligere ikke har vært representert blitt valgt inn på Stortinget.

Sperregrensen er et hensiktsmessig tiltak for å unngå for mye fragmentering og den har tradisjonelt ikke utgjort noe problem på en større skala enn for enkeltpartier. Dessverre har vi i dag en situasjon der det av 8 partier på stortinget kun er 3 som går klar av sperregrensa med god margin. For stortingsvalget i 2013 betyr dette i praksis at 25% av de som stemte sto i fare for at stemmene deres skulle få lite eller ingen ting å si for sluttresultatet. Kombinert med metoden mandater fordeles er resultatet en sterk prioritering av store partier fremfor de små.

Venstre er bekymret for at denne utviklingen vil føre til at velgere, av frykt for å ikke kunne påvirke valgresultatet, vil flytte seg mot de store partiene. En slik bevegelse fra de små partiene til de store vil virke selvforsterkende når den flytter partiene enda nærmere eller under sperregrensa. På sikt kan en slik utvikling føre til et svekket mangfold av politiske partier, økt polarisering og mindre reell representasjon av de ulike interessene i befolkningen.

Samtidig som vi synes sperregrensa kan ha en hensiktsmessig effekt, ser vi derfor også at det må gjøres noe for å la velgere stemme på det partiet som ligger nærmest deres ståsted, uten at de risikerer å miste påvirkningskraften sin. Det er derfor et behov for å undersøke om valgsystemet kan reformeres for å oppnå dette.

Et alternativ kan være preferansevalg. Dette er en valgordning der velgeren, i stedet for å avgi stemme til et enkelt parti, velger en prioritert liste. Dersom førstevalget ikke får nok stemmer til å utgjøre et mandat, går velgerens stemme i stedet til neste parti på lista. Med et slikt system kan velgere velge et lite parti som sitt førstevalg, uten å frykte at stemmen ikke får noe å si for sluttresultatet.

Det er viktig at alle velgere blir hørt. For å sikre det, må vi sørge for at alle stemmer teller.

Venstre ønsker:

- Å utrede endringer i stortingsvalgordningen for å sikre at alle stemmer påvirker sluttresultatet